

OEFENING 7:

INSPIRERENDE WOORDEN

GESPREK MET EEN (VAK/ZORG)LEERKRACHT OF LEERLINGBEGELEIDER

Situering	<p>In de praktijk van de lerarenopleiding spelen ‘goede voorbeelden’ een grote rol. Op twee manieren wordt er doorgaans gewerkt met ‘goede voorbeelden’. Een ‘goed voorbeeld’ is een voorbeeld van hoe men competent dient te handelen. Bijvoorbeeld, het tonen van een leerkracht die adequaat aangeeft hoe men omgaat met lerenden met gedragsproblemen. Daarnaast kunnen ook voorbeelden van minder adequaat omgaan met lerenden goede voorbeelden zijn. Hier doelt men op hun zinvolle bijdrage in het leerproces. Voorbeelden die een minder sterke manier van professioneel handelen tot onprofessioneel handelen tonen, kunnen dus ook ‘goede voorbeelden’ zijn omdat ze een leerrijke en zinvolle bijdrage leveren tot de eigen ontwikkeling van het leerkracht-zijn.</p> <p>Nu zijn er ook nog ‘goede (voor)beelden’ die ons niet zozeer laten zien hoe het al dan niet moet zijn (en ons dus iets willen leren) maar waar hun betekenis gezocht moet worden in hun inspirerende kracht. Deze voorbeelden geven je zin, inspiratie en zetten je in beweging. In de lerarenopleiding is het belangrijk om inspirerende voorbeelden te ontmoeten, om leerkrachten te ontmoeten die een liefde voor het vak uitstralen. Deze oefening impliceert het voeren van een gesprek met een ‘voorbeeldige’ leerkracht. Een voorbeeld omdat ze ons doet delen in een ervaring van leerkracht-zijn. Centraal in deze oefening is het communiceren of delen van een ervaring van inspirerend leerkracht-zijn. Deze oefening is een spreekoefening waarin spreken opgevat wordt als het delen en opgaan in een bepaalde materie alsook het zoeken naar de gepaste woorden om die ervaring te communiceren.</p>
Doelstelling(en)	<ul style="list-style-type: none">• Je kan een open en geëngageerd gesprek voeren waarin je je gesprekspartners uitdaagt om zeer precies ervaringen van de liefde van het vak onder woorden te brengen.• Je kan inzichten naar boven brengen en neerschrijven in citaten en/of situaties uit de praktijk die uitdrukking en woorden geven aan de ‘liefde voor het vak’.• Je kan een leerkracht zijn of haar beleving of verhaal laten vertellen vanuit een respectvolle, open en nieuwsgierige houding.• Je maakt bij het neerschrijven gebruik van woorden, situaties en citaten die de geïnterviewde leerkracht weergeeft in zijn verhaal.• Je krijgt inzicht in het belang van ‘liefde voor het vak’ en de zorgende houding van de leerkracht.

<p>Opdracht en instructies</p>	<p><i>Opdracht</i></p> <p>Je bevroagt de leerkracht naar zijn/haar ervaringen en belevingen over de 'liefde voor het vak'. Het gesprek bereid je voor door de criteria door te nemen voor het afnemen van een interview (zie bijlage). Verder is het belangrijk dat ook jezelf goed voorbereid door het innemen van een geïnteresseerde, aandachtige en geduldige houding. Lees als voorbereiding het glossarium en het boek 'Schoolpijn' van Daniel Pennac.</p> <p><i>Instructies</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Je legt de alfabetische lijst van het glossarium van het lerarenchap voor aan de leerkracht en vraagt hem/haar om vijf woorden aan te duiden die voor hem/haar de liefde voor het vak uitdrukken. • Je bevroagt de leerkracht naar zijn/haar ervaringen over deze woorden; zo nodig kunnen onderstaande vragen helpen om een gesprek te voeren. • Je legt achtereenvolgens enkele (zelfgekozen) fragmenten voor uit het boek 'Schoolpijn' (2007) van Daniel Pennac. • Je bevroagt de leerkracht naar zijn/haar ervaringen over dit fragment. • Vanuit een nieuwsgierige en geïnteresseerde houding zoek je naar de ervaringen die hij/haar daarin verwoordt ziet. • Je vraagt de leerkracht om een drietal woorden toe te voegen aan het glossarium van het leerkrachtschap die voor hem/haar de liefde voor het vak uitdrukken. De leerkracht geeft eveneens hierbij de beoogde ervaring. <p>Onderstaande vragen kunnen bijdragen tot het verdiepen van het gesprek met de leerkracht als liefhebber:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uit je dit a.d.h.v. je lichaam(sbeweging)? Hoe? Bepaalde houding van mimiek, ogen, handen, enz. (Lichaam) ▪ Hoe tracht je je leerlingen bij de zaak, de les te houden? Hoe verhoud je je t.a.v. de leerlingen? Is er een symbiose tussen datgene waarover je lesgeeft en je eigen manier van zijn? Wanneer voel je tijdens het lesgeven 'Waaw, dat is het!' (Zorg voor de zaak) ▪ Gebruik je een bepaalde positionering van materiaal, klaslokaal om de aandacht van de leerlingen meer te trekken en te houden? (Tijd en ruimte) ▪ Gebruik je een bepaalde manier van verwoorden, correct noteren, houding van spreken, denken dat illustreert dat je graag lesgeeft? (Schoonheid) ▪ Wanneer voel je tijdens je lessen een volledige overgave in je job? Wanneer heb je het gevoel jezelf op een positieve manier te 'verliezen' in je lesgeven? (Toewijding) ▪ Op welke manier kunnen je emoties van overgave zichtbaar worden? (Emotie)
<p>Uitbreiding</p>	<p>Op basis van het gesprek, eventueel van meerdere gesprekken kan men nog een stap verder gaan door één portret te schrijven over de liefdevolle</p>

	verhouding van de leerkracht.
Evaluatie	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het materiaal/verslag moet blijken dat men bekwaam is om een gesprek te voeren vanuit een nieuwsgierige houding. Het houden van een gesprek is iets anders dan het één voor één stellen en aflopen van de voorbereide vragen waarbij men genoeg neemt met het onmiddellijke antwoord. In een gesprek gaat het om de ander alsook jezelf in te laten met het onderwerp waarbij het onderwerp een gedeelde zaak wordt. • In deze opdracht ligt de nadruk op het schrijven van de liefde voor het vak in de vorm van citaten en ervaringen. De kunde bestaat erin om de ervaring van het leerkracht-zijn zo concreet en duidelijk te omschrijven.
Oefenmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> • (Zelfgekozen) fragmenten uit het boek: Pennac, D. (2008). <i>Schoolpijn</i>. Amsterdam: Meulenhoff • Instructies en gesprekshouding voor het afnemen van een interview • Schrijfgerief • Glossarium van het lerarenschap • Opname-apparatuur (I-phone, dictafoon, etc.)

BIJLAGE

A. Instructies voor het afnemen van een interview

- *Voor de aanvang van het eigenlijke interview*

Een kort gesprek voor het interview start, is wenselijk. Het helpt niet alleen om iedereen op zijn gemak te stellen, het is ook aangewezen om zicht te krijgen op de verwachtingen van de geïnterviewde. Stel de oefening en jezelf voor.

- *Start met de identificatiegegevens*

Naam van de leerkracht, vakgebied, aantal jaren ervaring, enz.

- *Actief luisteren*

Laat de geïnterviewde spreken. Gun hem/haar de tijd om zijn/haar verhaal af te maken. Als interviewer moet je tonen dat je kunt luisteren. Het komt er vooral op aan om de geïnterviewde te stimuleren om verder te praten. Dat kun je bereiken door bijvoorbeeld af en toe een neutraal tussenwerpsel 'hmm hmmm' te formuleren of via lichaamstaal te tonen dat je luistert (oogcontact, knikken, ...)

- *Samenvatten (fresh words)*

De interviewer zal geregeld moeten samenvatten wat hij/zij gehoord heeft. Dat betekent niet woord voor woord herhalen wat er gezegd is, maar kort opnieuw formuleren.

- *Verduidelijken*

Soms zal de interviewer om verduidelijking moeten vragen.

- *Spiegelen*

Het kan ook boeiend zijn om in te spelen op de gevoelens van de ondervraagde, om hem/haar als het ware een spiegel voor te houden. Daardoor krijgt de geïnterviewde het gevoel dat hij/zij begrepen wordt, meer nog dan bij een inhoudelijke samenvatting.

- *Een gepaste lichaamstaal*

Geïnterviewde en interviewer staan of zitten bij voorkeur tegenover mekaar in een hoek van 90°. Dit is voldoende dicht om betrokkenheid te hebben, en voldoende ver om onbehaaglijkheid te vermijden. Let op de lichaamstaal, die is vaak eerlijker dan woorden. De lichaamsbewegingen zijn een weerspiegeling van de gevoelens. Als het goed klikt tussen twee sprekers, dan zijn die onbewust geneigd mekaars lichaamshouding over te nemen.

- *Tot slot*

Als je iemand interviewt, laat je het best alleen de mening van de geïnterviewde aan bod komen. Heb respect voor de geïnterviewde en bedank hem/haar voor het interview.

B. Instructies voor het neerschrijven van het interview

- Verwerk het interview correct (waarheidsgetrouw) tot een leesbaar geheel.
- De nadruk ligt op het zo scherp en juist mogelijk uit drukken van wat de liefde voor het vak omvat voor de geïnterviewde leerkracht.

De kunde bestaat erin om de ervaringen van de leerkracht zo concreet en duidelijk mogelijk te omschrijven. Maar hiervoor dan ook zoveel mogelijk gebruik van concrete situaties en citaten.